

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/37454,III-edycja-Nagrody-Honorowej-Swiadek-Historii-Ogloszenie-wynikow-Gdansk-14-grudn.html>
20.04.2024, 18:21

III edycja Nagrody Honorowej „Świadek Historii”. Ogłoszenie wyników - Gdańsk, 14 grudnia 2016

14 grudnia 2016 r. w Dworze Artusa w Gdańsku odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody Honorowej „Świadek Historii”. Odznaczeni zostali: Andrzej Chmielewski, Izidor Gencza, Adam Hlebowicz, Anna Kołakowska, Robert Kwiatek i Czesław Nowak.

W przemówieniu inauguracyjnym uroczystość prezes IPN dr Jarosław Szarek podkreślił:

Tym wyróżnieniem honorujemy osoby, które same tworzyły historię, a dziś pamięć o tych dziejach przekazują nam współczesnym i następnym pokoleniom.

Prezes IPN wspomniał również, że tegoroczna edycja „Świadka Historii” w Gdańsku jest wyjątkowa, ponieważ łączy osoby z różnych pokoleń. Dalszej części uroczystości towarzyszyła filmowa prezentacja sylwetek laureatów. Następnie nagrody wręczyli prezes IPN dr Jarosław Szarek, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku prof. Mirosław Golon oraz naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej dr Karol Nawrocki.

LAUREACI III EDYCJI NAGRODY HONOROWEJ „ŚWIADEK HISTORII” W GDAŃSKU

Andrzej Chmielewski (ur. 1955) – historyk, instruktor harcerski, członek opozycji demokratycznej w PRL. Działacz Studenckiego Komitetu Solidarności, uczestnik Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, założyciel i członek NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania w Kwidzynie. Zaangażowany w upamiętnienie miejsc terroru komunistycznego i Żołnierzy Wyklętych w rejonie Kwidzyna. Kandydat zgłoszony przez prezesa Stowarzyszenia Kresowiaków w Kwidzynie, Lecha Makowskiego.

Izydor Gencza (ur. 1919) – inżynier budownictwa lądowego, inspektor budowlany Urzędu Miasta Gdańska, a także wieloletni inspektor nadzoru inwestycyjnego i kierownik różnych pomorskich budow (m.in. „Mostostalu” w Gdańsku). Uczestnik konspiracji niepodległościowej w okresie II wojny światowej. Inspirator, współorganizator i komendant antyniemieckiej tajnej organizacji niepodległościowej „Jaszczurka” działającej na Kociewiu od 1941 r. Uczestnik akcji sabotażowych, wywiadowczych i propagandowych wymierzonych w okupanta. Członek Armii Krajowej. Konspirator w oddziałach Wehrmachtu na terenie III Rzeszy, skąd zbiegł do Amerykanów. Po wojnie rozpracowywany przez starogardzką i gdańską bezpiekę jako organizator „Jaszczurki”. Wieloletni działacz społeczny na Pomorzu w zakresie budownictwa lądowego. Zaangażowany we współpracę z IPN przy upamiętnianiu historii „Jaszczurki”. Kandydat zgłoszony przez pracownika oddziału IPN w Gdańsku Piotra Szubarczyka.

Adam Hlebowicz (ur. 1962) – dziennikarz, historyk. W 1998 r. współzałożyciel i prezes Stowarzyszenia „Sybir – Pro Memento”, pomysłodawca i współtwórca monumentalnej wystawy poświęconej sowieckim deportacjom. W latach 2001–2003 dyrektor Nadbałtyckiego Centrum Kultury w Gdańsku. Dziennikarz i dyrektor Radia Plus (2005–2016), a następnie Programu III Polskiego Radia. Autor publikacji poświęconych dokumentowaniu polskości w ZSRR. Jako dziennikarz zaangażowany w upamiętnienie historii (m.in. Parady Niepodległości), inicjator Krajowej Defilady Pamięci Żołnierzy Niezłomnych. Kandydat zgłoszony przez prof. UG, dr. hab. Piotra Niwińskiego ze Stowarzyszenia Historycznego im. 5. Wileńskiej Brygady AK.

Anna Kołakowska (ur. 1964) – pedagog, członkini opozycji antykomunistycznej w latach osiemdziesiątych, działaczka społeczna. Więzień polityczny: w stanie wojennym skazana na 3 lata więzienia za druk i kolportaż wydawnictw Ruchu Młodej Polski, najmłodsza więźniarka w okresie stanu wojennego. Od 2014 r. radna Rady Miasta Gdańska. Zaangażowana w wiele inicjatyw patriotycznych, m.in. obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Gdańsku i Zaduszek Partyzanckich oraz prace związane z ekshumacją i pogrzebem Danuty Siedzikówny „Inki” i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka”. Przewodzi społecznemu Komitetowi Budowy Pomnika Żołnierzy Wyklętych w Gdańsku. Kandydatka zgłoszona przez Stowarzyszenie Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy”.

Robert Kwiatek (ur. 1971) – założyciel Stowarzyszenia Federacji Młodzieży Walczącej, w latach osiemdziesiątych jeden z przywódców Federacji Młodzieży Walczącej w Gdańsku, redaktor techniczny pisma „Monit”. Po 1989 r. zaangażowany w upamiętnienie ofiar systemu komunistycznego, m.in. inicjator budowy Pomnika Ofiar Stanu Wojennego w Gdańsku. Organizator i uczestnik inicjatyw patriotycznych, m.in. konferencji „Wojny o akta” (dotyczącej przejęcia archiwum PZPR). Autor publikacji historycznych. Kandydat zgłoszony przez ks. SDB dr. Jarosława Wąsowicza.

Czesław Nowak (ur. 1938) – pracownik Portu w Gdańsku. W sierpniu 1980 r. uczestnik strajku, członek NSZZ „Solidarność”, po wprowadzeniu stanu wojennego współorganizator strajku protestacyjnego, skazany na 4,5 roku więzienia. Po wyjściu na wolność działacz

podziemnych struktur Związku. Po 1989 r. poseł na Sejm RP, dyrektor Wolnego Obszaru Celnego i Zarządu Morskiego Portu w Gdańsku. Założyciel, obecnie prezes Stowarzyszenia „Godność”. Kandydat zgłoszony przez dyrektora Oddziału IPN w Gdańsku, prof. Mirosława Golona.

Wystąpieniom laureatów towarzyszyły wspomnienia na temat ich drogi życiowej i słowa wdzięczności. Adam Hlebowicz powiedział:

Jestem zaszczycony tą nagrodą. Historia jest jednak wtedy przydatna, kiedy potrafimy z niej korzystać, kiedy idziemy ciągle naprzód i czegoś z niej się uczymy.

Anna Kołakowska podkreśliła natomiast, że:

Gdyby nie kombatanci i ich postawy, nie wiedzielibyśmy, co mamy robić i jak mamy żyć.

W wystąpieniu Izydora Genczy nie zabrakło także wątków związanych z okupacją, powojennymi represjami ze strony systemu komunistycznego i wsparciem, jakiego udzieliła mu w tym czasie rodzina:

Za nieustające wsparcie dziękuję również mojej rodzinie. Najwięcej zawdzięczam mojej kochanej żonie - Gertrudzie która sama wspomagała „Jaszczurkę” i moim cudownym dzieciom. Pozdrawiam również wnuków i prawnuków. [...] Niech hasło „Bóg, Honor, Ojczyzna” będzie zawsze aktualne. Jeszcze raz bardzo dziękuję za nagrodę. To dla mnie wielki zaszczyt. Kiedy zakładałem „Jaszczurkę” powiedziałem moim kolegom: „Idziemy tam, gdzie ostatnia świeci szubienica. Tam jest nasz gród, tam ma stolica”.

Uroczystość uświetnił występ [Capelli Gedanensis](#), w czasie którego została zaprezentowana wiazanka pieśni patriotycznych.

Nagroda Honorowa „Świadek Historii” jest przyznawana osobom fizycznym, instytucjom, organizacjom szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w regionie oraz osobom wspierającym pion edukacyjny IPN w realizacji ustawowej działalności w obszarach edukacyjnym, naukowym i wydawniczym. Nagrodę

przyznaje Kapituła, której przewodniczącym jest Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Kandydatów do nagrody mogą zgłaszać instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne. Nagroda jest przyznawana obywatelom polskim oraz osobom nie będącym obywatelami polskimi, może być także przyznana pośmiertnie. W III edycji Nagrody Honorowej „Świadek Historii” przyjmowane były zgłoszenia osób z terenu działania Oddziału IPN w Gdańsku i Delegatury w Bydgoszczy.

Ogłoszenie wyników IV edycji Nagrody Honorowej „Świadek Historii” w Bydgoszczy nastąpi w lutym 2017 r., a wręczenie – w marcu 2017 r.

PLIKI DO POBRANIA

[Protokół posiedzenia Kapituły Nagrody „Świadka Historii” \(pdf, 67.32 KB\) 21.04.2016 10:00](#)